

ΠΕΜΠΤΗ 29 ΜΑΙΟΥ 2003
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
Β' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

Δεν υπάρχει όμως μεγαλύτερο κακό από την αναρχία: αυτή (και) πόλεις καταστρέφει, αυτή (και) σπίτια αναστατώνει, αυτή κάνει να σπάσει η παράταξη και να τραπεί σε φυγή ο συμμαχικός στρατός: όμως η πειθαρχία σώζει πολλούς από αυτούς που μένουν σταθεροί στις θέσεις τους.

Έτσι πρέπει να υπερασπίζεται κανείς τους νόμους και με κανένα τρόπο δεν πρέπει να νικιέται ένας άνδρας από μια γυναίκα: γιατί είναι προτιμότερο αν βέβαια πρέπει (είναι ανάγκη) να χάσουμε την εξουσία από έναν άνδρα και έτσι δε θα θεωρηθούμε κατώτεροι από γυναίκες

B.1.

Ο Χορός, με την παρέμβασή του, επιδοκιμάζει τα λόγια του Κρέοντα, όπως έκανε και στο στ. 213, όταν του αναγνώρισε το δικαίωμα να αποφασίζει για όλους και για όλα. Δεν εκφράζει φανερά την αντίθεσή του, αλλά τη διατυπώνει με τρόπο υποθετικό, όπως φαίνεται από την υποθετική πρόταση «εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα». Επίσης, με το «Ἡμῖν» ο Χορός υπαινίσσεται ότι μπορεί και άλλοι να έχουν σωστή γνώμη, η οποία θα είναι διαφορετική από αυτή του Κρέοντα.. Ο Χορός αναφέρει ότι τουλάχιστον για τον ίδιο οι απόψεις του Κρέοντα είναι σωστές.

Ο Αίμονας με λεπτότητα αντιπαραθέτει στην πατρική σκληρότητα τη φρόνηση, την οποία θεωρεί ως το μεγαλύτερο αγαθό. Τα επιχειρήματά του βασίζονται στη γνωμολογική διατύπωση για τη δύναμη της φρόνησης. Με τη δυνητική και αόριστη διατύπωση ο Αίμονας αμφισβητεί με ευπρέπεια και σεβασμό την εσφαλμένη απόφαση του Κρέοντα να καταδικάσει την Αντιγόνη. Η σχετικότητα της γνώσης αλλά και η παραδοχή της γνώμης του άλλου είναι στοιχεία διαλόγου και δημοκρατίας και απηχούν τη διδασκαλία των σοφιστών.

Ο «δημότης», δηλαδή ο πολίτης, διακρίνεται από αδυναμία για αντίσταση στην απόλυτη εξουσία και την τυραννία. Αντιδρά με αρνητικό σχολιασμό της απόλυτης εξουσίας αλλά όχι φανερά. Η πειθαρχία είναι κατ'επίφαση και όχι εσωτερική. Επίσης, στους στίχους 675-676 κατά τον Κρέοντα οι πολίτες σώζονται χάρη στην πειθαρχία και στην υπακοή στους νόμους, στοιχεία, όμως, που διακρίνουν το δημοκρατικό πολίτευμα. Τα λόγια αυτά, αφού λέγονται από τον Κρέοντα, χάνουν την αξιοπιστία τους, γιατί η πειθαρχία, σύμφωνα με αυτόν, ισοδυναμεί με άκριτη υποταγή.

B.2.

Ο Κρέοντας θεωρεί ταπεινωτικό για τον ανδρισμό του να υποκύψει σε γυναίκα. Χαρακτηριστική είναι η καχυποψία του να βλέπει παντού συνωμοσίες εξαιτίας της γενικότερης ανασφάλειας που τον διακρίνει. Θεωρεί

συνώνυμο της εξουσίας το ανδρικό φύλο. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται από το ρόλο της γυναίκας στην κοινωνία την εποχή εκείνη.

B.3.

Αποδέχεται ο Χορός με επιφυλακτικότητα τη διαταγή του βασιλιά. Αρνείται έμμεσα να λάβει μέρος στα σχέδια του βασιλιά. Η αποδοχή του κηρύγματος του Κρέοντα είναι ψυχρή από το Χορό.

Στο στίχο 216 ο Χορός εκλαμβάνει διαφορετικά τη λέξη «εγγυητές». Ο Κρέοντας αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει τη συγκατάθεση του Χορού στη διαταγή του. Όμως, ο Χορός νομίζει ότι ο Κρέοντας θέλει να τεθεί ο ίδιος ως φύλακας του νεκρού.

Από τη σύγκριση των δύο χωρίων συμπεραίνουμε ότι ο Χορός φοβάται να εκφράσει τη γνώμη του. Γι' αυτό το λόγο εκδηλώνει έμμεσα την αντίθεσή του, δέχεται ψυχρά τη διαταγή του Κρέοντα και διατηρεί την επιφυλακτικότητά του.

B.4.

Τα επεισόδια είναι αντίστοιχα με τις σημερινές «πράξεις» και παρεμβάλλονται μεταξύ των χορικών. Ο ρόλος των επεισοδίων είναι πολύ σημαντικός, γιατί αυτά αναπτύσσουν και προωθούν τη σκηνική δράση μέσα από τις συγκρούσεις των προσώπων.

Τα στάσιμα τα τραγουδούσε ο Χορός, όταν πια είχε λάβει τη θέση του (στάσιν) στην ορχήστρα και τα συνόδευε με χορευτικές κινήσεις.

Ο μύθος ως μίμηση πράξεως, αποτελεί την ψυχή της τραγωδίας και σημαίνει την υπόθεση του έργου, το σενάριο. Τα θέματα των τραγικών μύθων τα αντλούσαν οι ποιητές κυρίως από τη μυθολογία αλλά και από την ιστορία. Οι τρεις μεγάλοι μυθικοί κύκλοι Θηβαϊκός - Αργοναυτικό και Τρωικός έδιναν θέματα για να σχεδιάζουν οι ποιητές την τραγική δράση. Το ήθος δηλώνει το χαρακτήρα, τον ψυχικό του κόσμο, τις σκέψεις και τον τρόπο με τον οποίο αντιδρά σε κάθε περίπτωση. Τη διάνοια αποτελούν οι ιδέες που διατυπώνουν τα πρόσωπα της τραγωδίας για τον κόσμο και τη ζωή, καθώς και τα επιχειρήματα με τα οποία τις υποστηρίζουν.

B.5.

ἀναρχίας: άρχοντας, αρχηγός

ἀναστάτους: στάση, σταθμός

τροπάς: τρόπος, τροπαιοφόρος

κεκλέμεθα: κλεπτομανής, κλοπή

φύουσιν: φύση, φυτό

B.6.

ἀνδρῶν, παντί, ἐκπίπτειν, ἔκαλειτο, εἶπέ

B.7.

ἀναστάτους: κατηγορούμενο στο αντικείμενο «οἴκους»

χρόνω: δοτική του ποιητικού αιτίου

λέγειν: αντικείμενο στο ρήμα «λέγεις» και ειδικό απαρέμφατο

ἀνθρώποις: έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα «φύουσιν»

ὄρθῳ: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου